

Serbest Bölgede Faaliyet Gösteren Firmanın Kendisine Kesmek Zorunda Olduğu Fatura ve Yurt İçi Şubesine Düzenlemiş Olduğu Faturaların Form Ba-Bs Bildirimlerine Dahil Edilip Edilmeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	11395140-105[VUK-1-20799]-180088
Tarih	17.02.2020

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 11395140-105[VUK-1-20799]-180088

17.02.2020

Konu : Serbest Bölgede Faaliyet Gösteren Firmanın Kendisine Kesmek Zorunda Olduğu Fatura ve Yurt İçi Şubesine Düzenlemiş Olduğu Faturaların Form Ba-Bs Bildirimlerine Dahil Edilip Edilmeyeceği

İlgi : ...

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ile; serbest bölgede faaliyet gösteren firmanızın bölge içerisinde biri alım-satım diğeri üretim olmak üzere 2 adet ruhsatı olduğu, gümrük ve bölge mevzuatı gereğince farklı iki ruhsat olması nedeniyle şirketinizin kendisine kesmek zorunda olduğu faturaların Ba-Bs formunda gösterilip gösterilmeyeceği ile serbest bölgeden yurt içi şubesine düzenlemiş olduğunuz faturaların Bs formunda gösterilip gösterilmeyeceği hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 171 inci maddesinde, mükelleflerin bu Kanuna göre tutmaları gereken defterleri vergi uygulaması bakımından bu maddede yazılı maksatları taşıyacak şekilde tutacakları, 175 inci maddede ise mükelleflerin, anılan Kanunun 171 inci ve müteakip maddelerinde belirtilen maksat ve esaslara uymaları şartıyla defterlerini ve muhasebelerini işlerinin bünyesine uygun olarak diledikleri usul ve tarzda tanzim etmekte serbest oldukları belirtilmiştir. Kanunun 220 ve müteakip maddelerinde de defterlerin tasdikine ilişkin hükümlere yer verilmiştir.

Aynı Kanunun 227 nci maddesinde de, *"Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir."* hükmü yer almakta olup, söz konusu kayıtların ise mezkûr Kanunun 229 ve müteakip maddelerinde yer alan veya Bakanlığımıza verilen yetkilere dayanılarak uygun görülen belgelerden herhangi birisi ile tevsik edilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, Kanunun 229 uncu maddesinde faturanın, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olduğu belirtilmiştir.

Anılan Kanunun 232 nci maddesinde ise, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin; birinci ve ikinci sınıf tüccarlara, serbest meslek erbabına, kazançları basit usulde tespit olunan tüccarlara, defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere ve vergiden muaf esnafa sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunların da fatura istemek almak mecburiyetinde oldukları hükme bağlanmıştır.

Bunun yanı sıra; 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun 6 ncı maddesinde, serbest bölgelerin gümrük bölgesi dışında sayıldığı, bu bölgelerde gümrük ve kambiyo mükellefiyetine dair mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı, kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanununun hükümlerine bağımlı olmaksızın düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığının yetkili olduğu ile işleticilerin ve kullanıcıların yatırım ve üretim safhalarında Cumhurbaşkanınca belirlenecek vergi dışı teşviklerden yararlanılabileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca 345 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin (B) bölümünde, *"Bilindiği üzere, 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun(5) 8 inci maddesi ile değişik 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanununun(6) 6 ncı maddesinde, kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ile düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak, Vergi Usul Kanunu hükümlerine bağımlı olmaksızın düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığının yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır."*

...

Söz konusu Kanunda yer alan Vergi Usul Kanunu hükümlerine bağımlı olmaksızın düzenleme yapma yetkisine dayanılarak 2005 hesap döneminden itibaren serbest bölgelerde ticari faaliyette bulunan bütün gerçek ve tüzel kişiler herhangi bir hadde bağlı kalınmaksızın, Vergi Usul Kanunu hükümlerine uygun olarak bilanço esasına göre defter tutacaklardır." hükmü yer almaktadır.

1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin (5.12.3.3.) bölümünde, "... *İstisna kazancın ve bu bağlamda kurumlar vergisi matrahının tespiti açısından, istisna kapsamında bulunan ve bulunmayan hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi ve istisna kapsamında olan faaliyetlere ait hasılat, maliyet ve gider unsurlarının, diğer faaliyetlerle ilişkilendirilmemesi ve kayıtların da bu ayrımı sağlayacak şekilde tutulması gerekmektedir.*

...",

(5.12.3.8.1.) Defter ve Belge Düzeni başlıklı bölümünde, "*Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin Vergi Usul Kanununun defter tutma ve belge düzenine ilişkin hükümlerine uyma zorunlulukları bulunmaktadır. Bununla beraber, Serbest Bölgeler Kanununun 6 ncı maddesi ile kullanıcıların tutmak zorunda oldukları defterler ve düzenleyecekleri belgelere ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine bağlı olmaksızın düzenleme yapma konusunda Maliye Bakanlığına yetki verilmiştir.*

Buna göre, serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin Vergi Usul Kanununu hükümleri çerçevesinde defter tutmaları, belge ve kayıt düzenine uymaları gerekmektedir." açıklamaları yer almaktadır.

Serbest Bölgeler Uygulama Yönetmeliğinin "Defter ve Kayıtların Tutulması ile Bölge İşlemlerinin Bilgisayar Veri İşleme Tekniği Yoluyla Yapılması" başlıklı 23 üncü maddesinde, "*Serbest Bölgede faaliyet gösteren Kullanıcılar, genel esaslar çerçevesinde gelir ve kurumlar vergisi mükellefiyeti tesis ettirerek, Vergi Usul Kanununun defter tutma ile belge ve kayıt düzenine ilişkin hükümlerine uymak zorundadır.*

Kullanıcılar, bu Yönetmelik hükümleri kapsamında Serbest Bölgede gerçekleştirdikleri faaliyetlerini bilgisayar veri işleme tekniği yoluyla yapar. Bu konudaki uygulamanın zamanlaması ve kapsamı hakkındaki hususlar Genel Müdürlükçe çıkarılacak tebliğ/genelgelerle düzenlenir." açıklaması yer almaktadır.

Diğer taraftan, birden fazla iş yeri bulunan mükelleflerin her bir iş yeri için ayrı ayrı defter tasdik ettirmek suretiyle defter tutmaları mümkün olup, bu durumda iş yerlerinin mali tablolarının hesap dönemi sonunda konsolide edilmeleri gerekmektedir. Ancak, her bir iş yeri için ayrı ayrı defter tasdik ettirmek yerine merkezden tek bir defter tasdik ettirilerek bu defterde merkez ve şube hesaplarının ayrı ayrı kodlanarak izlenmesi de mümkün bulunmaktadır. Bu bağlamda, 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ile 1 Seri No.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği uyarınca; serbest bölgedeki şubede yürütülen ve istisna kapsamında olan faaliyetlere ilişkin istisna kazancın (bu bağlamda kurumlar vergisi matrahının) tespiti açısından, istisna kapsamında bulunan ve bulunmayan hasılat, maliyet ve gider unsurlarının ayrı ayrı izlenmesi ve istisna kapsamında olan faaliyetlere ait hasılat, maliyet ve gider unsurlarının, diğer faaliyetlerle ilişkilendirilmemesi ve bu ayrımı sağlayacak şekilde Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde defter tutularak, belge ve kayıt düzenine uyulması gerekmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre, serbest bölgede faaliyet gösteren mükelleflerin de Vergi Usul Kanunu hükümleri çerçevesinde defter tutma ve belge düzenleme ödevlerini yerine getirmeleri gerekmektedir.

Öte yandan, bir işletmenin stoklarında yer alan ham madde, yarı mamul veya mamullerin üretim veya satış amacıyla işletmenin kendi birimleri arasındaki dolaşımı bir satış işlemi olmayıp, bu tür işletme içi emtia dolaşımlarının işletmenin kendi iş süreci içerisinde düzenleyeceği belgelerle kayıt altına alınması ve bu belgelere istinaden muhasebe kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen düzenleme ve açıklamalar çerçevesinde, serbest bölgede faaliyette bulunan bir firmanın üretim ruhsatı ile stoklarına almış olduğu emtiayı üretimde kullanmaksızın ham madde veya yarı mamul madde olarak satmak amacıyla veya alım/satım faaliyeti ruhsatı ile satmak amacıyla stoklarına almış olduğu emtiayı üretim sürecinde kullanmak amacıyla stokları arasında devretmesi halinde, aynı işletme bünyesinde yapılan bu devir işlemi nedeniyle fatura düzenlenmesine gerek bulunmamakla birlikte, Vergi Usul Kanunu uygulamasında fatura düzenlenmesine gerek olmayan somut durumda, serbest bölge mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat yönünden fatura düzenleme gerekliliğinin bulunması halinde, bu düzenlemeler gereğince fatura düzenlenmesinde sakınca bulunmamaktadır.

Ayrıca, Vergi Usul Kanunu uygulamasında, birden fazla iş yeri olan işletmelerde, aralarında gerçekleşen işlemlere ilişkin olarak merkezden şubeye veya şubeden merkeze fatura düzenleme zorunluluğu bulunmamakla birlikte, somut durumda aynı tüzel kişilik bünyesinde yer alan farklı birimler (merkez-şube) arasındaki mal hareketlerine ilişkin olarak, düzenlenmesi zorunlu sevk irsaliyesine ilaveten, fatura düzenlenmesinde de Kanunen sakınca bulunmamaktadır.

Diğer taraftan 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 148, 149 ve mükerrer 257 nci maddelerinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, 350 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerin belirli bir haddi aşan mal ve hizmet alımlarını "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)" ile; mal ve hizmet satışlarını ise "Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)" ile bildirmeleri yükümlülüğü getirilmiş olup, 04/02/2010 tarih ve 27483 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "I-Kapsam" başlıklı bölümünün "Yükümlülük Kapsamındaki Mükellefler" başlıklı kısmında; *"Bilindiği üzere, belirli bir haddi aşan mal ve hizmet alımlarını "Mal ve Hizmet Alımlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Ba)" ile; mal ve hizmet satışlarını ise "Mal ve Hizmet Satışlarına İlişkin Bildirim Formu (Form Bs)" ile bildirme yükümlülüğü, bilanço esasına göre defter tutan mükellefleri kapsamaktadır."* hükmüne yer verildikten sonra aynı bölümün 1.1.3. numaralı kısmında; *"Serbest bölgelerde faaliyet gösteren mükelleflerin de Ba-Bs bildirim verme yükümlülüğü bulunmaktadır. Söz konusu bildirimler, bu mükelleflerin kanuni merkezleri tarafından, merkez ve şube bilgileri birleştirilerek verilecektir. Ancak, kanuni ve iş merkezi yurt dışında olup, münhasıran serbest bölgede şubesi veya temsilciliği bulunan mükellefler, bildirim formlarında merkez bilgilerini dikkate almaksızın yalnızca serbest bölgede faaliyette bulunan şubelerinin mal ve/veya hizmet*

alış/satışlarını bildireceklerdir." açıklamasına yer verilmiştir.

Söz konusu Genel Tebliğin 1.1.4. bölümünde kolektif şirketler ve bilanço esasına göre defter tutan adi ortaklıkların Ba-Bs bildirim formlarını ortaklık veya şirket adına bunların vergi kimlik numaraları kullanarak verecekleri, ortaklık veya şirket adına verilmesi gereken bildirimlerin ortaklardan herhangi birinin vergi kimlik numarası kullanılarak verilmesi halinde bildirim formlarının hiç verilmemiş kabul edileceği, 3.1.1. bölümünde bilanço esasına göre defter tutan ve 376 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğine göre beyannamesini elektronik ortamda vermek zorunda olan mükelleflerin, Ba ve Bs bildirim formlarını da elektronik ortamda vermek zorunda oldukları açıklanmıştır.

Diğer taraftan, 418 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği ile 04/02/2010 tarihli ve 27483 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde değişikliğe gidilerek Tebliğin 3.2.2. numaralı kısmı; *"İthalat işlemlerinin form Ba ile bildirilmesinde gümrük giriş beyannamesinin kapanış tarihi, ihracat işlemlerinin form Bs ile bildirilmesinde ise, fiili ihracatın gerçekleştiği tarih dikkate alınacaktır.*

Ayrıca serbest bölgelerde faaliyette bulunan mükelleflerin yurt içiyle yaptıkları alış-satış işlemlerinin bildirilmesinde; gümrük giriş veya çıkış beyannamesi düzenlenmesi hallerinde bu beyannamelerin kapanma tarihleri ve tutarları, gümrük giriş veya çıkış beyannamesi düzenlenmemesi durumlarında ise serbest bölge işlem formu tarihi ve tutarı dikkate alınacaktır.

..." şeklinde yeniden düzenlenmiştir.

396 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin 3.2.3. numaralı bölümünde; *"Bir kişi veya kurumun birden fazla şubesinden yapılan mal ve /veya hizmet alımları, muhasebe sistemi gereği ayrı ayrı takip edilse bile, birleştirilerek Ba bildirim formunda tek satır olarak gösterilecektir. Aynı şekilde, bir kişi veya kurumun birden fazla şubesine yapılan mal ve/veya hizmet satışları da birleştirilerek, Bs bildirim formunda tek satır olarak gösterilecektir."* açıklaması yer almakta olup, bahse konu bölüme 418 Sıra No.lu Tebliğ ile *"Diğer taraftan, serbest bölgelerden yapılan mal ve/veya hizmet alım-satım işlemlerinin bildirilmesinde; serbest bölgede faaliyette bulunan mükelleflerin Türkiye'deki merkez veya şubelerinden de alım-satım yapılması hallerinde, Türkiye'den yapılan alım-satım işlemleri ile serbest bölgedeki şubeden yapılan alım-satım işlemleri ayrı satırlar şeklinde bildirilecektir. Bu kapsamda yapılan bildirimlerde serbest bölgelerden yapılan alım-satım işlemlerinin bildirildiği satırların ülke kodu kısmında "Serbest Bölge" ifadesinin seçilmesi gerekmektedir."* açıklaması eklenmiştir.

Yukarıda yapılan açıklamalar kapsamında, serbest bölgede faaliyet gösteren şirketinizin farklı birimleri (alım-satım, üretim) arasındaki mal hareketlerine ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu uygulamasında fatura düzenlenmesine gerek bulunmamakla birlikte, serbest bölge mevzuatı ve ilgili diğer mevzuatlar yönünden fatura düzenleme gerekliliğinin bulunması halinde, düzenlenen faturaların 396 Sıra No.lu Vergi

Usul Kanunu Genel Tebliğinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde Ba-Bs bildirim formlarına dahil edilmesi gerekmektedir.

Ayrıca serbest bölgede faaliyet gösteren şirketinizden yurt içi şubelerinize gerçekleştirdiğiniz mal/hizmet satışlarınız nedeniyle düzenlemiş olduğunuz faturaların da Bs formu ile bildirilmesi gerektiği tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026